

(Ф 03.02 – 91)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра економіки та бізнес-технологій

Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Управління аеропортовим бізнесом»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітньо-професійна програма: «Підприємницька діяльність в авіації»

Семестр – 8

Аудиторні заняття – 48
Самостійна робота – 42
Усього (годин/кредитів ECTS) -- 90/3,0

Екзамен – 8 семестр

Індекс НБ-6-076/16-3.24

СМЯ НАУ НІ 11.01.01-01-2020

Навчальну програму дисципліни «Управління аеропортовим бізнесом» розроблено на основі освітньо-професійної програми та навчального плану № НБ-6-076/16 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність» та освітньо-професійною програмою «Підприємницька діяльність в авіації» та відповідних нормативних документів.

Навчальну програму розробила:

доцент кафедри економіки
та бізнес-технологій _____

 Командровська В.Є.

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність» та освітньо-професійною програмою «Підприємницька діяльність в авіації» - кафедри економіки та бізнес-технологій, протокол № 2 від «24» 01 2020 р.

Завідувач кафедри _____

 Ушенко Н.В.

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Факультету економіки та бізнес-адміністрування, протокол № 1 від «29» 01 2020 р.

Голова НМРР _____

 /Тофанчук А.Т.

УЗГОДЖЕНО

Декан ФЕБА _____

 С.Петровська

«30» 01 2020 р.

Рівень документа – 36

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Врахований примірник __

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни “Управління аеропортовим бізнесом” розроблена на основі “Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від «16»_06_2015р. №37/роз.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця з управління та адміністрування.

Метою вивчення дисципліни є формування теоретичних знань і практичних навичок з питань ефективного управління аеропортовим бізнесом, спрямованого на досягнення цілей аеропорту та задоволення його клієнтів.

Завдання дисципліни:

- вивчення теоретичних та правових аспектів управління аеропортовим бізнесом;
- формування теоретичних і практичних знань щодо управління аеропортовим бізнесом;
- формування теоретичних знань та практичних навичок щодо визначення складових управління аеропортовим бізнесом виходячи із конкретних умов ринку та стадії життєвого циклу аеропорту;
- опрацювання методичних та практичних прийомів управління аеропортовим бізнесом відповідно до передумов їх практичного застосування;
- оцінювати кон'юнктуру ринку аеропортових послуг;
- здійснювати бізнес-планування інноваційних проектів аеропорту;
- формування навиків управління бізнес-проектами оновлення та модернізації аеропорту;
- визначення заходів державного регулювання аеропортового бізнесу;
- оцінювання та удосконалення бізнес-процесів.

Після вивчення дисципліни «Управління аеропортовим бізнесом» студент повинен **знати:**

- принципи та методи управління аеропортовим бізнесом;
- механізм управління аеропортовим бізнесом;
- основні методи оцінювання процесів та послуг аеропорту;
- методи обґрунтування інвестиційних проектів та управлінських рішень у сфері аеропортового бізнесу;
- види та засоби маркетингової та цінової політики аеропорту;
- методи вирішення основних завдань бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності аеропортів.

В результаті вивчення дисципліни «Управління аеропортовим бізнесом» студент повинен **уміти:**

- визначати, аналізувати проблеми аеропортів та розробляти заходи щодо їх вирішення;

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Управління аеропортовим бізнесом»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.01.01 – 01-2020
		стор.2з 9	

- оцінювати за різними параметрами послуги аеропорту, а також процеси, що відбуваються в аеропортах та підприємницьких структурах з авіаційної та неавіаційної діяльності, що діють на території аеропортів, та робити відповідні висновки для прийняття управлінських рішень;

- вирішувати основні завдання з бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності аеропортів з урахуванням ризиків.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля, а саме: **модуля №1 «Теоретичні основи управління аеропортовим бізнесом»**, який є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Навчальна дисципліна «Управління аеропортовим бізнесом» базується на знаннях таких дисциплін, як «Економіка підприємства», «Економіка праці та соціально-трудова відносин» та є базою для вивчення таких дисциплін як: «Економічна оцінка бізнес-процесів», «Інноваційний розвиток підприємства» тощо.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Модуль №1 «Теоретичні основи управління аеропортовим бізнесом»

Тема 2.1.1. Економічна природа аеропортового бізнесу.

Економічна природа бізнесу. Сутність бізнесу. Аеропортовий бізнес і підприємництво. Головні умови та ознаки функціонування аеропортового бізнесу. Суб'єкти та об'єкти аеропортового бізнесу. Зовнішнє та внутрішнє оточення аеропортового бізнесу. Види і форми аеропортового бізнесу. аеропортовий бізнес і власність. Механізми створення аеропортового бізнесу. Організаційно-правові форми аеропортового. Глобалізація аеропортового бізнесу.

Тема 2.1.2. Теоретичні основи аеропортового бізнес-менеджменту

Аеропортовий бізнес і менеджмент. Роль менеджменту для успішного аеропортового бізнесу. Принципи сучасного менеджменту. Модель успішного менеджменту аеропортового бізнесу. Модель сучасного менеджера аеропорту. Менеджер-підприємець. Процес управління аеропортовим бізнесом. Системний підхід в управлінні аеропортовим бізнесом.

Тема 2.1.3. Місце стратегічного управління в технології аеропортового бізнесу

Сутність стратегічного управління аеропортовим бізнесом. Місія аеропорту. Сутність і роль місії аеропорту. Стратегічні цілі аеропортового бізнесу. Стратегії функціонування аеропорту. Стратегічні і

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Управління аеропортовим бізнесом»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.01.01 – 01-2020
		стор.3з 9	

тактичні завдання аеропортового бізнесу. Рівні стратегії аеропорту. Загальна стратегія аеропорту. Ринкова стратегія аеропорту. Виробнича стратегія аеропорту. Кадрова стратегія аеропорту. Фінансова стратегія аеропорту. Засоби формування стратегії аеропорту. Аналіз зовнішнього бізнес-оточення аеропорту. Аналіз внутрішнього бізнес-середовища аеропорту. Взаємозв'язок стратегічних цілей підприємства і організаційної структури аеропорту. Види структур управління аеропортом. Стабільність та мобільність структури управління аеропортом. Роль менеджера в забезпеченні стабільності та мобільності управління аеропортом.

Тема 2.1.4. Маркетинговий підхід у аеропортовому бізнесі

Формулювання основних ринкових цілей аеропортового бізнесу. Врахування основних зовнішніх факторів функціонування аеропорту. Економічні фактори. Правове середовище. Технологічні фактори. Екологічні фактори. Стратегічна сегментація ринку аеропортових послуг. Стратегія щодо споживачів аеропортових послуг. Стратегія аеропорту щодо конкурентів. Стратегія формування бізнес-контактів аеропорту. Сегментація ділових зв'язків аеропорту. Визначення потенційних партнерів аеропорту в сегментах. Вибір ключових партнерів аеропортового бізнесу. Визначення головних перешкод на шляху до партнера аеропортового бізнесу. Мистецтво проведення ділових переговорів. Підготовка до переговорів. Мистецтво презентації. Засоби проведення переговорів.

Тема 2.1.5. Роль управління кадрами в системі аеропортового бізнесу

Визначення основних цілей кадрової політики аеропорту. Аналіз сильних і слабких сторін кадрової політики аеропорту. Визначення основних шляхів досягнення цілей кадрової політики аеропорту. Механізм трансформації стратегічних цілей аеропорту в індивідуальні цілі працівників. Стратегія і тактика синергізму в діяльності аеропорту. Асиміляція змін персоналом аеропорту. Опір змінам працівників аеропорту. Діагностування опору. Тлумачення результатів діагностування. Стимулювання зацікавленості працівників в організаційних змінах в аеропорту.

Тема 2.1.6. Фінансовий менеджмент в аеропортовому бізнесі

Роль і місце фінансового менеджменту в системі управління бізнесом. Розробка стратегічних фінансових цілей компанії. Необхідність системи фінансового моніторингу. Найважливіші індикатори фінансового стану компанії. Стратегія організації контролю прибутків і витрат компанії. Прогнозування прибутків підприємства. Планування витрат підприємства. Рух грошових засобів.

Тема 2.1.7. Управління інноваційними процесами в аеропортовому бізнесі

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Управління аеропортовим бізнесом»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.01.01 – 01-2020
		стор.4з 9	

Місце і значення впровадження інноваційних проектів в аеропортовому бізнесі. Організація системи постійного генерування нових бізнес-ідей в аеропортовому бізнесі. Використання цифрових технологій в аеропорту. Створення баз даних клієнтів та клієнтоорієнтований вплив на споживачів.

Тема 2.1.8. Технологія бізнес-планування в аеропортовому бізнесі

Формування ефективного бізнес-плану в аеропортовому бізнесі. Роль бізнес-планування в організації ефективної системи стратегічного управління в аеропортовому бізнесі. Структура бізнес-плану. Характеристика маркетингової і фінансової компонент бізнес-плану.

Тема 2.1.9. Управління бізнес-проектами аеропорту

Роль бізнес-проектів для розвитку аеропорту. Життєвий цикл бізнес-проектів аеропорту. Характеристика чотирьох фаз циклу: стартової, підготовки, реалізації та завершення. Розрахунок необхідних ресурсів для реалізації бізнес-проектів аеропорту. Функціональна матриця бізнес-проекту. Чотири головних функції управління бізнес-проектом: планування, організація, оперативне управління, контроль. Формування управлінської команди. Характерні риси єдиної команди. Умови формування команди. Стадії розвитку команди.

Тема 2.1.10. Інформаційне забезпечення бізнесу

Місце і значення інформаційного менеджменту в системі управління бізнесом. Класифікація інформації, яка потрібна менеджерам для прийняття рішень. Загальна ринкова інформація. Інформація про споживачів. Інформація про конкурентів. Інформація про постачальників. Інформація стосовно державного регулювання.

Тема 2.1.11. Регулювання аеропортового бізнесу

Необхідність міжнародного та державного регулювання аеропортового бізнесу. Сутність і зміст державного регулювання аеропортового бізнесу. Основні форми і засоби регулювання аеропортового бізнесу з боку держави. Роль податкової політики держави в розвитку аеропортового бізнесу. Державне регулювання суми аеропортових зборів в аеропортовому бізнесі. Міжнародна сертифікація аеропортового бізнесу. Міжнародні організації та документи, що регулюють аеропортовий бізнес. Авіаційна транспортна стратегія України. Стратегічний план розвитку аеропортів України.

Тема 2.1.12. Управління економічної та фінансової діяльністю аеропорту

Основні аспекти управління фінансовою діяльністю аеропорту. Застосування принципів передової практики. Цілі і необхідність системи

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Управління аеропортовим бізнесом»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.01.01 – 01-2020
		стор.5з 9	

бухгалтерського обліку та фінансового контролю діяльності аеропорту. Зміст бухгалтерського обліку та фінансового контролю. Бізнес-план проектів побудови та оновлення аеропорту. Розрахунок бюджету проекту оновлення аеропорту. Управління фінансуванням проектів аеропорту. Внутрішній і зовнішній аудит економічної діяльності аеропорту. Управління економічною ефективністю аеропорту.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основні рекомендовані джерела

3.1.1.Доброва Н. В.Основи бізнесу: навчальний посібник / Н. В. Доброва, М. М. Осипова– Одеса: Бондаренко М.О., 2018. – 305 с.

3.1.2.Колосок В. М. Економіка транспортних підприємств [Текст]: навч. посіб. / В. М. Колосок, Я. О. Ходова; за заг. ред. В. М. Колосок. – Маріуполь: ПДТУ, 2017. – 187 с.

3.1.3. Економіка цивільної авіації України [Текст]: [монографія] / Ю. Ф. Кулаєв, С. М. Подреза. - 2-ге вид., переробл. та допов. - К. : Фенікс, 2011. - 680 с.

3.1.4.Руководство по экономикеаэропортов [Текст]: – Монреаль: Международнаяорганизациягражданскойавиации, 2013. –174 с.

3.2. Додаткові рекомендовані джерела

3.2.1. Немчинов О.А. Экономикаавиатранспортнойотрасли: учеб. пособие / О.А. Немчинов, В.А. Хайтбаев. – Самара: Изд-воСамарского университета, 2018. – 112 с.

3.2.2. Інноваційна діяльність та трансфер технологій: навч. посіб. / М.Ф. Дмитриченко, М.М. Дмитрієв, С.О. Корітчук, Д.І. Дятчик, Т.В. Покшевницька. – К.: НТУ, 2016. – 100 с.

3.2.1. Стратегічний план розвитку авіаційного транспорту на період до 2020 року.[Електронний ресурс]. Режим доступу:<https://mtu.gov.ua/files/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%BD%20%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7%20546.pdf>

3.2.2.Авіаційна транспортна стратегія України на період до 2030 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу:https://mtu.gov.ua/files/Dok_PROEKT/ua.

Система менеджменту якості.
Навчальна програма
навчальної дисципліни
«Управління аеропортовим бізнесом»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
НП 11.01.01 – 01-2020

стор.6з 9

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Управління аеропортовим бізнесом»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.01.01 – 01-2020
		стор.8з 9	

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Управління аеропортовим бізнесом»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.01.01 – 01-2020
		стор.9з 9	